

**Kiemelések a 2012. április havi berlini szakdiplomata jelentésből
„Hírek a szakdiplomatóktól” rovat számára
Környezetvédelem**

A német „Energiafordulat” felemás hatásai

A német „Energiafordulat” elmúlt egy éve nem csak pozitív eredményeket mutat. Az atomerőművek leállítása mellett a kieső energia pótlása a megújuló energiák gyorsított ütemű térnyerésével – az importfüggőség növekedése nélkül – csak úgy lehetséges, hogy egy jó ideig a hagyományos erőművekről sem mondanak le, ill. fejleszteni kell azokat. Így a korszerűtlennek tekintett szénerőművek szerepe az utóbbi időben még fel is értékelődött, valamint nőtt a gázimport Oroszországból, továbbá az áramimport Franciaországból is, ami utóbbi egyébként az ottani atomerőművekből származik.

Mindemellett erőteljesen támogatni kell a megújuló energiák előállítását. Annak ésszerű mértékét azonban nehéz optimális módon meghatározni. Így **túlzott beruházás támogatás történt az elmúlt időszakban a biogáz berendezések, valamint a napkollektorok esetében**, amelyeket a közelmúltban **korrigáltak**. A **következmény** gyorsan jelentkezett, a biogáz beruházások jelentős visszaesésében és a napelemek iránti kereslet nagyarányú csökkenésében. Az utóbbira példa, hogy az új tartományok közül Szászország – Anhaltban az egyik legnagyobb számító, napkollektorokat gyártó ipari üzem a támogatás csökkentése miatt veszteségesé vált, a csőd fenyegeti.

Még **nagyobb probléma** az, hogy csak igen **vontatottan halad a hiányzó vezetékrendszerek kiépítése**. A szükséges tárolókapacitás és a vezetékrendszer országos szinten még messze nem megoldott. Például a szélenergia többlet elsősorban az északi országrészben (*Északi- és a Balti tengeri offshore-szélerőmű parkok, ill. a tengerparti vidékeken*) keletkezik, aminek a megfelelő tárolása és továbbítása jelenleg nagyobb távolságokra nem biztosított. Mindez természetesen hatalmas költségekkel jár. Megjegyzem, hogy a keletkezett szélenergia után a támogatás akkor is jár, ha az energia nem kerül felhasználásra. Ez utóbbi gyakorlatot a szakértők az EU Közös Agrárpolitika földpihentetési programjához hasonlítják.

A szövetségi áramvezeték hálózatokért felelős szervezet (Bundesnetzagentur) új elnöke a közelmúltban hívta fel a figyelmet arra, hogy erőteljesen fel kellene gyorsítani a vezetékrendszer bővítését. Ellenkező esetben az ellátásbiztonság kerülhet veszélybe, azaz a jövőben Németországban időszakos áramhiánnyal, ill. áramkimaradásokkal is lehet számolni. A szövetségi kormány még 2009-ben, az un. Energiavezeték-építési törvényben 1834 km új vezeték tartott szükségesnek, amelyből eddig mindössze 214 km készült el, ill. ténylegesen 100 km-t helyeztek üzembe. A szakértők szerint, ez az energiafordulat, a megújuló energiák felhasználása nagymértékű növelésének fő gyengesége. A Német Ipari és Kereskedelmi Kamara (DIHK) már egy évvel ezelőtt rámutatott a kapcsolatos nehézségekre és a hatalmas összegű beruházásigényre.

Mindez együtt jelenleg az **energiaköltségek növekedésével** jár, ami a gazdaság versenyképességére is kihat, valamint a lakosság terheit is érzékenyen növeli. Angela Merkel kancellár asszony múlt évben azt ígérte, hogy a megújuló energiák támogatása miatt a lakosság részéről a többletkiadás kilowattóránként nem lesz magasabb, mint 3,5 Cent. A szakértők ezt a határt nem tartják tarthatónak. Fogyasztóvédő szervezeti adatok szerint, **a német lakosság 10-15 %-a már ma sem tudja fizetni az elektromos áram díjat.** Amiatt évente kereken 600 ezer német háztartásban kapcsolja ki az áramszolgáltató hosszabb-rövidebb időre az áramot. Az alacsony jövedelműeket nagymértékben sújtja, hogy pl. már a múlt évben is több mint 10 %-kal nőttek az áramdíjak, mindenek előtt a megújuló energiák erőteljes támogatása miatt. Az áremelkedés az idén, és minden bizonnyal jövőre évben is folytatódik. Ez idei első félévben az energiaellátók már 3,5 %-kal emelték az árakat, ill. tervezik azt. Ez az alacsony inflációjú Németországban magasnak számít. Ezekon túl, a központi energiatakarékosági program keretében a házak szigetelése miatt a bérleti díjak átlagosan négyzetméterenként 2 €-val emelkedtek. Az energiaköltségben akkora megtakarítás egyelőre nem jelentkezik. *Megemlítem, hogy Németországban a lakosság többsége bérlakásban lakik.*

Az újratermelődő nyersanyagok erőteljes előretörése miatt a **mezőgazdasággal kapcsolatos konfliktushelyzetről** az elmúlt időszakban többször írtam. Azt elsősorban az okozza, hogy a világszerte növekvő élelmiszerkereslet ellenére jelentősen csökken az élelmiszer előállítását szolgáló terület, valamint nagy területeken (repcé - bioüzemanyag, kukorica-biogáz) monokultúra alakul ki.

Az előbbieken ismertetettek alapján nem lehet csodálkozni azon, hogy egyre **sokasodnak a kritikus vélemények**, és nem csupán az ellenzék részéről. Az energiakérdés növekvő fontossága, valamint amiatt, hogy a jelenlegi kettős illetékesség mellett a gazdasági (BMWi) és a környezetvédelmi (BMU) minisztérium kapcsolatos együttműködése messze nem harmonikus, mind több politikus részéről is felvetik a következő *(2013-ban esedékes)* szövetségi parlamenti választások után egy önálló energiaügyi minisztérium létrehozásának a szükségességét.

Összességében azonban látványos a fejlődés a megújuló energiák területén. A statisztikai adatok szerint, az idei első negyedévben a Németországban napenergiából előállított áramtermelés az előző év azonos időszakához viszonyítva 40 %-kal (3.00 GWh-ra) nőtt, míg a szélenergiából 35 %-kal (15.682 GWh-ra) növekedett. A megújuló energiaszektor mind jelentősebb munkaadó is. 2004-2011. között az ott foglalkoztatottak száma 137 %-kal, 382 ezerre bővült.

Csökken az üvegház-hatású gázok kibocsátása Németországban

A Szövetségi Környezetvédelmi Hivatal (UBA) április közepén közzétett számításai azt mutatják, hogy **2011-ben csökkent az üvegház-hatású gázok kibocsátása Németországban** a növekvő gazdaság és az atomerőművek egy részének leállítása ellenére. Az egy év alatt összesen 2 %-os csökkenés azt jelenti, hogy az megfelel a 2009. évi értéknek *(akkor a pénzügyi és gazdasági válság miatt jelentősen csökkent a*

kibocsátás), ami 917 M tonnát jelent. Az 1990. referenciaévhez viszonyítva a csökkenés jóval nagyobb (- 26,5 %), mint a Kiotói Egyezményben előírt (21 %). A széndioxid kibocsátás egy év alatt 2,4 %-kal, a metáné 3,5 %-kal csökkent, míg a dinitrogén-oxidé 2,3 %-kal emelkedett. Ha az eddigi tendencia folytatódik, sikerül Németországnak 2020-ig a 40 %-os mértékű nemzeti klímavédelmi célt elérnie.

Az aktív környezetvédelmi szakdiplomácia eredményei

Az aktív német szakdiplomácia, a környezet- és természetvédelem területén elért hazai eredmények és a nemzetközi téren folyamatos kezdeményező szerep elismeréseképpen újabb fontos ENSZ szakintézmény került Németországba. Az Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi Programja, az UNEP meghívására, több mint száz ország képviselői döntöttek az április 16-21. között Panamában tartott ülésükön arról, hogy az új **Biológiai Sokféleség Nemzetközi Tudományos Tanácsadó Testület (IPBES) Titkárság székhelyét Bonnban** alakítják ki.

A döntésben nyilvánvalóan meghatározó volt, hogy Németország a Biodiverzitás Megőrzése Nemzetközi Egyezmény (CBD) 2008-2010. közötti elnöksége idején kezdeményezője és folyamatos napirenden tartója volt az IPBES létesítésének, amellett komoly pénzügyi forrásokat is rendelkezésre bocsátott. A Szövetségi Környezet-, Természetvédelmi és Reaktorbiztonsági Minisztérium (BMU) adatai szerint, 2009-2012. időszakban a szövetségi kormány pótlólag 500 M €-t, 2013-tól pedig évi 500 M €-t nyújt az erdők és más jelentős ökoszisztémák védelmére és fenntartható hasznosítására.

A korábbi német főváros mind inkább „ENSZ-város” lesz. Immár 18 kisebb-nagyobb környezet-, természet- és klímavédelmi ENSZ szervezet (UNFCCC, UNCCD, UNEP/CMS stb.) található Bonnban. Jelenleg mintegy ezer fő dolgozik az ottani egykori parlamenti negyedben kialakított nemzetközi intézményekben.

A kapcsolatos német aktivitás azonban nem állt le. **A szövetségi kormány április 13-án beadta a hivatalos pályázatot a leendő „Zöld Klíma Alap” (GCF) székhelyére.** Arra a németek számára kedvező döntést az IPBES-nél nehezebb lesz elérni, hiszen a súlya sokkal nagyobb és több ország is pályázik rá. *Először a mexikói Cancúnban 2010 decemberében tartott ENSZ Éghajlat-változási Konferencián elhatározott, majd múlt év decemberében, a dél-afrikai Durbanban megrendezett ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye (UNFCCC) Felelős 17. Konferenciáján (COP17) konkrét formában is megerősített Zöld Klíma Alap Titkárságát is Bonnba szeretnék kialakítani. A fejlődő és a feltörekvő országoknak az éghajlatváltozás káros hatásai, ill. következményei elleni védekezéshez, ill. a megfelelő fejlődéshez komoly pénzügyi forrás (a teljes klíma-finanszírozásra 2020-ra éves szinten 100 Mrd US \$) jelentős része a GCF-n keresztül történne.*

Németország esélyeit itt is növeli azonban, hogy a nemzetközi klímavédelem területén az egyik legaktívabb, a második legnagyobb finanszírozó. A pályázati anyagban a

szövetségi kormány azt is vállalja, hogy 75,5 M € összegig korszerű irodaépületet épít az Alap Titkárság részére, amelynek a várható létszáma mintegy 300 fő lesz.

Tíz éves a NABU

A Német Természetvédelmi Szövetség Nemzeti Természeti Örökség Alapítványa (NABU) április 9-én ünnepelte **10 éves** évfordulóját. A berlini székhelyű, jogilag önálló szervezet kizárólag és közvetlen közhasznú tevékenységet folytat. Az Alapítvány célja a szövetségi természetvédelmi törvény, valamint az egyes tartományok természetvédelmi törvényei szellemében a természetvédelem és tájapolás, valamint a környezetvédelem, továbbá a kapcsolatos képzés, felvilágosítás és tudományos-kutatási tevékenység támogatása.

Az ismertetett célok megvalósítása a NABU - Alapítvány esetében mindenek előtt természetvédelmi területek vásárlásával, bérlésével, ill. igazgatásával, illetőleg azokon a védett, vagy veszélyeztetett állatfajok és növényfajták tartós megőrzésével történik. Az alapítása óta a NABU Németország szerte összesen 12 ezer hektárnyi, kereken 200 védett területet szerzett meg, amelynek értéke 4,8 M €. Az Alapítvány tőkéje időközben 3,9 M €-ra nőtt.

Berlin, 2012.május 11.

Dr. Sulyok Ferenc
nköv. tanácsos